

Dairesi	Karar Yılı	Karar No	Esas Yılı	Esas No	Karar Tarihi
DOKUZUNCU DAİRE	2002	1179	2001	1632	03/04/2002

KARAR METNİ

YÜKÜMLÜYE AİT DEFTER VE BELGELERİN DAHA ÖNCE İNCELEME ELEMANINA İBRAZ EDİLDİĞİ HUSUSU TARAFLAR ARASINDA İHTİLAFSIZ OLDUĞUNA GÖRE YÜKÜMLÜNÜN DEFTER VE BELGELERİN KENDİLERİNE İADE EDİLMEDİĞİ İDDİASINA KARŞI İDARECE AKSİNİ İSPAT EDİCİ HERHANGİ BİR BELGE SUNULMAMASI KARŞISINDA BU İDDİANIN DOĞRU OLDUĞU DOLAYISIYLA DEFTER VE BELGELERİN KENDİ İRADESİ DIŞINDA ELİNDEN ÇIKMIŞ OLMASI NEDENİYLE OLAYDA MÜCBİR SEBEP HALİ BULUNDUĞUNUN KABULÜ GEREKECEĞİ, BU DURUMA MÜNHASIRAN İBRAZ SORUMLULUĞUNU YERİNE GETİRMEMESİ GEREKÇE GÖSTERİLEREK KATMA DEĞER VERGİSİ İNDİRİMİNİN REDDEDİLMESİNDE İSABET BULUNMADIĞI HK.<

Temyiz İsteminde Bulunan Taraflar: 1-... Ltd.Şti.

2-... Vergi Dairesi Müdürlüğü

İstem Özet i : 1994 ve 1995 yıllarına ait defter ve belgelerinin incelemeye ibraz edilmemesi nedeniyle vergi inceleme raporuna dayanılarak indirimlerin reddi suretiyle yükümlü adına 1994/Mart-Kasım dönemleri için re'sen salınan katma değer vergisi ile kesilen kaçakçılık cezasının terkinini istemiyle açılan davayı; dosyanın incelenmesinden, iki kez yapılan defter belge isteme yazısı tebligatına karşın defter ve belgelerini incelemeye ibraz etmeyen yükümlünün indirimlerinin reddi suretiyle dava konusu cezalı tarhiyatın yapıldığı, yükümlünün defter ve belgelerini en son ... Ltd. Şti. Nezdinde yapılan inceleme nedeniyle inceleme elemanına ibraz ettiği, bu inceleme sonrasında kendilerine iade edilmediği yönündeki iddiasının doğruluğunun tesbiti amacıyla Mahkemelerinin ara kararıyla davalı idareden bu hususun araştırılmasının ve bu konudaki tüm bilgi ve belgelerin gönderilmesinin istenildiği, idarenin cevabi yazısında ise ... Ltd. Şti.'nin tarh dosyası üzerinde yapılan incelemede yükümlü şirkete ait herhangi bir hususa rastlanmadığı şeklinde bilgi verildiği, bunun üzerine 14.6.2000 ve 29.9.2000 tarihli ara kararı ile yükümlüden defter ve belgelerin temin edilerek gönderilmesinin istenilmesine karşın ilgili dönem defter ve belgelerin ibraz edilmediğinin anlaşıldığı, olayda yükümlü tarafından ilgili dönem defter ve belgelerinin daha önce inceleme elemanına ibraz edildiği halde tekrar kendilerine teslim edilmediği iddia edilmekte ise de, 213 sayılı Kanunun 13/2. maddesi hükmüne göre bu durumun mücbir sebep olarak kabulüne olanak bulunmadığı, bu durumda ortada mücbir sebep bulunmaksızın defter ve belgelerini incelemeye ibraz etmeyen yükümlünün dava aşamasında alışı faturalarını ibraz etmiş olsa bile Katma Değer Vergisi Kanununun indirimlere ilişkin esasları düzenleyen hükümleri karşısında söz konusu faturalardaki indirimlerinin kabul edilemeyeceği, bu itibarla dava konusu tarhiyatta isabetsizlik görülmediği, kaçakçılık cezasının ise, matrah farkı yükümlünün tarh dosyası üzerinde yapılan inceleme sonucu tespit edildiğinden kusur cezasına çevrilmesi icabettiği gerekçesiyle kısmen kabul ederek katma değer vergisini onayan kaçakçılık cezasını kusur cezasına çeviren ... Vergi Mahkemesinin ... tarih ve ... sayılı kararının; yükümlü tarafından defter ve belgelerin daha önce karşın inceleme nedeniyle ibraz edildiği ancak inceleme tamamlandıktan sonra kendilerine iade edilmediği, bu durumun defter ve belgelerin kendi inşiyatı dışında ellerinden çıkmış olduğunu gösterdiği, aksini ispat külfetinin idareye ait olduğu, vergi dairesi tarafından ise yapılan cezalı tarhiyatın yasal olduğu ileri sürülerek bozulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Taraflarca savunma verilmemiştir.

Savcı Zerrin Güngör'ün Düşüncesi : Temyiz dilekçelerinde öne sürülen hususlar, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 49. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen nedenlerden hiçbirisine uymayıp Vergi Mahkemesince verilen kararın dayandığı hukuki ve yasal nedenler karşısında, anılan kararın bozulmasını gerektirir nitelikte görülmemektedir.

Açıklanan nedenle tarafların temyiz istemlerinin reddi ile Vergi Mahkemesi kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

Tetkik Hakimi Haşim Güney'in Düşüncesi : Yükümlüye ait defter ve belgelerin daha önce inceleme elemanına ibraz edildiği ve inceleme sonucunda yükümlü şirket hakkında herhangi bir işlem yapılmadığı hususu taraflar arasında ihtilafsız olup yükümlünün inceleme sonucunda defter ve belgelerin kendilerine iade edilmediği iddiasına karşın idarece aksini ispat edici herhangi bir belge sunulamaması karşısında bu iddianın doğru olduğunun kabulünün gerekeceği, bu halde de kendi iradesi dışında defter ve belgeleri elinden çıkmış bulunan yükümlünün münhasıran ibraz sorumluluğunu yerine getirmemesi nedeniyle katma değer vergisi indirimlerinin reddi suretiyle yapılan tarhiyatta isabet bulunmadığı, bu itibarla aksi yönde verilen Vergi Mahkemesi kararının bozulması gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Dokuzuncu Dairesince işin gereği görüşüldü:

İstem; yükümlünün 1994 ve 1995 yıllarına ilişkin defter ve belgelerini incelemeye ibraz etmemesi nedeniyle düzenlenen vergi inceleme raporuna dayanılarak katma değer vergisi indirimlerinin reddi suretiyle yapılan kaçakçılık cezalı katma değer vergisine karşın açılan davayı reddeden Vergi Mahkemesi kararının temyizen incelenerek bozulmasına ilişkindir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 3/B maddesinde vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyetinin esas olduğu; gerçek mahiyetin yemin hariç her türlü delille ispatlanabileceği, iktisadi ticari ve teknik icaplara uymayan ve olayın özelliğine göre normal ve mutad olmayan bir durumun iddia olunması halinde ispat külfetinin bunu iddia eden tarafa ait olacağı, aynı Kanunun 13. maddesinde de sahibinin iradesi dışındaki sebepler dolayısıyla defter ve vesikaların elinden çıkmış bulunması halinin mücbir sebep sayılacağı hükme bağlanmıştır.

Öte yandan 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 29. maddesinin 1/a bendinde, mükelleflerin, yaptıkları vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden, bu kanunda aksine hüküm olmadıkça faaliyetlerine ilişkin olarak kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla düzenlenen fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen katma değer vergisini indirebilecekleri, aynı Kanunun 34. maddesinin 1.bendinde ise, yurt içinden sağlanan mal veya ithal olunan mal ve hizmetlere ait katma değer vergisinin alış faturası veya benzeri vesikalar ve gümrük makbuzu üzerinde ayrıca gösterilmek ve bu vesikalar kanuni defterlere kaydedilmek şartıyla indirilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, iki ayrı defter belge isteme yazısı tebliğ edilmesine karşın yükümlü tarafından 1994 ve 1995 yıllarına ait defter ve belgelerin incelemeye ibraz edilmemesi üzerine katma değer vergisi indirimlerinin reddi suretiyle dava konusu cezalı tarhiyatın yapıldığı, yükümlünün defter ve belgelerinin kendilerinde bulunmadığını ve en son ... Ltd. Şti. nezdinde yapılan karşıt inceleme nedeniyle inceleme elemanına ibraz ettiğini beyan ettiği, davalı idarenin iç yazışmaları ve Mahkemenin ara kararına verdiği cevap yazıları ile de bu hususun doğrulandığı, ancak sözkonusu defter ve belgelerin inceleme tamamlandıktan sonra yükümlüye iade edildiği iddia edilmiş ise de bu iddianın incelemeyi yapan Gelirler Kontrolörünün sözlü beyanına dayandırıldığı, hukuken geçerli herhangi bir tutanak ya da belge ile kanıtlanmadığı anlaşılmaktadır.

Vergi Mahkemesince yükümlünün evvelce ibraz ettiği defter ve belgelerin inceleme tamamlandıktan sonra kendilerine iade edilmediği iddiasının idarenin aksi yöndeki beyanı karşısında mücbir sebep olarak kabulüne olanak bulunmadığı yolunda hüküm tesis edilmiş ise de, gerek dosya içeriğinde gerekse Dairemizin 17.5.2001 tarih ve 2001/1641 sayılı ara kararına cevaben gönderilen belgeler arasında idarenin söz konusu defter ve belgelerin iade edildiği şeklindeki iddiasını kanıtlayıcı herhangi bir bilgi ve belgenin bulunmaması, yalnızca inceleme elemanının tek taraflı beyanının dayanak gösterilmiş olması, diğer bir anlatımla yukarıda anılan yasa hükmü uyarınca ispat külfeti kendisine düşen idarenin iddiasını hukuken geçerli delillerle kanıtlayamaması karşısında defter ve belgelerin iade edilmediği, dolayısıyla defter ve belgelerin yükümlünün kendi iradesi dışında elinden çıkmış bulunduğu hususlarının kabulü ile olayda mücbir sebep halinin mevcut olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Ancak defter ve belgelerin ibraz edilememiş olması, yukarıda belirtilen ispat ve ibraz yükümlülüğünü ortadan kaldırmaya dayanak sayılabilecek hukuki bir neden olarak düşünülemez. Zira ticari icaplara göre emtia satın aldığı kişi veya kuruluşları tanımak ve bilmek durumundaki bir alıcı, gerekli girişimleri yaparak emtia alımına ilişkin belgelerin mevcudiyetini ispat olanağına her zaman sahip bulunmaktadır.

Bu durumda ise ispat külfeti kendisine düşen yükümlüler tarafından ibraz edilebilen fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen katma değer vergisi indirim konusu yapılabilecek, aksi halde indirimler kabul edilmeyecektir.

Buna göre Vergi Mahkemesince yükümlü tarafından temin edilerek ibraz edilebilen faturalardan vergi dairesi müdürlüğünün de haberdar edilmesi suretiyle söz konusu faturaların gerçekten alış yaptığı emtialara ait alış faturaları olup olmadığının araştırılması ve gerçek alış faturaları nedeniyle yapılan indirimlerin kabulü gerektiği hususu dikkate alınarak varılacak sonuca göre bir karar verilmesi icap etmektedir.

Açıklanan nedenlerle vergi dairesinin temyiz isteminin reddine, yükümlünün temyiz isteminin kabulü ile ... Vergi Mahkemesinin ... tarih ve ... sayılı kararının bozulmasına, 3.4.2002 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

BŞ/ŞGK